Kulturdepartementet
postmottak@kud.dep

Deres ref • Your ref: Saksbehandler | Vår ref • | Vår dato • Our date: 29.2.2016

Høringssvar - forslag til felles definisjoner og krav til dokumentasjon for *tellende medlem* og ***tellende lokallag*** i statlige tilskuddsordninger for frivillige organisasjoner.

Vi viser til høringsbrev fra Kulturdepartementet datert 04.12.2015.

Innspill fra Ungdom og Fritid – Landsforeningen for fritidsklubber og ungdomshus

Ungdom og Fritid vil takke for muligheten til å komme med innspill.
Vi er positive til regjeringens intensjon om å forenkle regler og redusere byråkrati. Vi ber likevel Kulturdepartementet ta hensyn til at retningslinjer og definisjoner som i for stor grad legger føringer på organisasjonsstrukturen, vil kunne bidra til en ensretting, begrense mangfoldet og friheten til selv å velge den struktur som er formålstjenlig for den enkelte organisasjon. Forslaget til nye definisjoner vil i stor grad påvirke vår lokale aktivitet og organisasjonsstruktur, og konsekvensene kan svekke formålet med Frifondsordningen. Det er viktig at støtteordningene ikke blir så standardiserte at enkelte organisasjoner ikke passer inn.

Vi har ingen negative merknader til selve prinsippet om at det innføres felles krav for å bli regnet som tellende medlem for organisasjoner som i dag mottar støtte gjennom Bufdir, og/eller opererer med individuelle medlemskap. Men vi ønsker en presisering/unntak som sikrer at vi, som paraplyorganisasjon med kollektive medlemskap, blir tildelt vår andel av Frifond organisasjon som i dag. Vi representerer et viktig nedslagsfelt i arbeidet med barn og unge.

Bakgrunn

Ungdom og Fritid mottar driftsstøtte direkte fra Barne-, likestillings-, og inkluderingsdepartementet på lik linje med de andre paraplyene, LNU og Unge funksjonshemmede. Vi får ikke utmålt støtte fra Bufdir. Ungdom og Fritid hadde 606 betalende medlemstiltak i 2015. Disse har varierende ordninger for medlemskap, dette vil vi komme nærmere inn på under punktet som omhandler 4.1 Tellende medlemmer.

Vi søker hvert år støtte fra Frifond Organisasjon på vegne av våre medlemmer, og fordeler pengene videre til disse. Vi vurderes særskilt av LNU hvert år. Vi viser til punkt 5.2 i retningslinjene for Frifond Organisasjon: «For organisasjoner som er organisert som en sammenslutning hvor lokallagene ikke bygger på individuelle medlemskap, vil LNU gjøre en særskilt vurdering av hvorvidt de tilfredsstiller kravene til medlemsbasert virke. I denne vurderingen vil LNU også bestemme hvordan man skal måle antallet tilsluttede personer til denne organisasjonen.»

Etter avtale med LNU (14.04.09) har Ungdom og Fritid de siste årene fått uttelling i antall medlemsklubber (lokallag), og en snittberegning av antall aktive medlemmer per klubb basert på egen klubbundersøkelse. Vi jobber nå med en klubbundersøkelse for 2016. Ordningen vi har med LNU er godt innarbeidet. Vår forvaltning fungerer godt både når det gjelder kvalitet på datagrunnlag, utmåling og rapportering.

Støtteordningens formål

Frifond er en støtteordning opprettet av Stortinget for å bedre de økonomiske rammebetingelsene for demokratisk og medlemsbasert aktivitet på det lokale plan i frivillige organisasjoner som arbeider for og med barn og unge. Dette er penger som på en enkel og ubyråkratisk måte skal komme ungdom til gode. Ifølge tildelingsbrevet er formålet med ordningen å stimulere barn og unges aktivitet og deltakelse lokalt.

Ungdom og Fritids forvaltning av Frifond er en operasjonalisering av dette formålet, og vår praksis er i tråd med intensjonen med ordningen. I følge de siste Ungdata-undersøkelsene (2012-2103, 2014), er Fritidsklubbene den arenaen ungdommen bruker mest etter idretten (30 % av ungdom mellom 13-16 bruker tilbudet 1-2 ganger i måneden eller mer). Frifondsmidlene vi disponerer skaper aktiviteter som er åpne for alle og som gir lokale tilbud som ellers ikke ville vært mulig. Vi treffer en gruppe ungdom som ikke andre tilbud retter seg mot, og vi tilrettelegger for at ungdom skaper og igangsetter aktiviteter innenfor trygge rammer.

Som paraplyorganisasjon har vi et godt innblikk i vårt organisasjonslandskap, og legger til rette for at frifondsmidlene når ut til målgruppen. Vi representerer en stor brukergruppe med 600 lokallag representert over hele landet, vi har aktiviteter i alle landets fylker og opptil 100.000 brukere ifølge tall fra Ungdata. Våre tiltak har ungdom mellom 13 og 18 som sin hovedmålgruppe, selv om enkelte klubber også har yngre og eldre brukere.

Hvem vi representerer – Fritidsklubber og åpne møteplasser

Mange av våre medlemmer kjenner seg ikke igjen i begrepet fritidsklubb, vi bruker derfor fellesbetegnelsen «åpne møteplasser». Fritidsklubber og andre åpne møteplasser benyttes av ungdom fra alle sosioøkonomiske grupper. Blant våre medlemmer har vi kulturhus, ungdomskafeer, aktivitetshaller, medieverksteder og en lang rekke tilbud der ungdom selv bestemmer aktiviteter og innhold. Vi krever at de skal være åpne for all ungdom, også ungdom som ikke har kunnskaper innenfor en spesiell kulturaktivitet, og som heller ønsker å bruke tilbudet til å være sosiale, eller har en relasjon til de voksne som jobber der.

Åpne møteplasser er også en arena for minoritetsungdom. Til forskjell fra mer organiserte fritidstilbud, benyttes fritidsklubbene også i stor grad av utsatt ungdom. Klubbene bidrar til å utjevne sosiale forskjeller, og mange klubber jobber aktivt med å motvirke marginalisering av barn og unge som er berørt av fattigdomsproblemer. De er i økende grad aktive i arbeidet mot radikalisering og jobber med inkludering av grupper med særskilte behov.

Åpne møteplasser bruker kultur som metode i sitt sosiale arbeid, men de er opptatt av kulturens egenverdi. De er ydmyke overfor sin sentrale rolle i å bidra til kreativitet, og som arrangør- og spillested. Vi ser at stadig flere ungdommer igangsetter egne kultur – og fritidsaktiviteter (gjerne inspirert av Youtube), med nye aktivitetsformer som skating, feel good idrett og parkour. Dette supplerer de mer tradisjonelle aktivitetene dans, foto, film - og billedkunst, musikk og annen scenekunst.

For Ungdom og Fritid er det viktig at våre medlemmer i størst mulig grad skal tilpasse sin struktur til lokale behov. Vi stiller ikke krav til hvordan fritidstiltakene organiserer sine medlemskapsordninger, og i praksis eksisterer det like mange medlemskapsordninger som det finnes klubber. Vi vektlegger at ungdom får mulighet til å initiere egne aktiviteter, og til å organisere seg slik de ønsker det, med ungdomsarbeidere som tilrettelegger for dette. Dette vektlegger vi også i behandlingen av Frifond.

Inngangskrav til ordningen: Tellende medlem, tellende lokallag og bruk av særattestasjon

Dette avsnittet omhandler punkt 4.1, 4.2 og 4.3 i høringsbrevet.

Slik forslagene til ny definisjon er fremstilt, vil Ungdom og Fritid falle ut av støtteordningen. Vi opererer ikke med individuelle medlemmer. Medlemmer i organisasjoner som tilhører kategorien kollektive medlemskap må telle like mye som andre type medlemmer.

Ungdom og Fritid foreslår i stedet en presisering, eller et unntak, som sikrer at vi som paraplyorganisasjon med kollektive medlemskap, blir tildelt vår andel av Frifond organisasjon som i dag.

Vi praktiserer i dag en ordning hvor vi innhenter tall over brukere basert på ulike beregninger, noe som danner grunnlag for en vurdering gjort av LNU. Ungdom og Fritid stiller strenge krav til demokratiske strukturer hos våre medlemsklubber, dette gjøres konsekvent i alle klubber/åpne møteplasser som ligger under paraplyen Ungdom og Fritid. Mens andre organisasjoner kan ha medlemmer som kun betaler en kontingent og forblir inaktive gjennom året, deltar våre medlemmer aktivt. At vi opererer med kollektive medlemskap, betyr ikke at våre medlemmer er mindre aktive, tvert imot.

Vi har de siste årene sett at flere åpne tiltak velger å gå bort fra en tradisjonell medlemsregistrering, selv om mange fortsatt velger å opprettholde en slik løsning. Å hevde at alle fritidsklubber er oppmøtebaserte vil snevre inn feltet, og mange vil falle utenfor. Den aktivitetsbaserte/oppmøtebaserte klubben er bare en av mange måter å organisere seg på. I følge tall fra Klubbundersøkelsen (2008) praktiserer så mange som 58,9 % ikke- tradisjonelle medlemskapsordninger. Disse har "åpne hus" og varierende grad av brukerregistrering.

Vi ser altså et stort mangfold i måten man velger å organisere seg på, fra selvorganiserte grupper til tradisjonelle medlemsregistre. Det er verdt å merke seg at selv våre medlemmer som opererer med medlemsregister, alltid må være åpne for at ikke-medlemmer skal kunne delta på de fleste aktiviteter. Tanken bak et åpent ungdomsarbeid er å kunne nå og tilrettelegge for ungdom som ønsker å organisere seg selv. Vi har derfor de siste årene gått bort ifra begrepet "uorganisert ungdom" til fordel for begrepet "selvorganisert ungdom". Ungdom og Fritid ønsker, på tross av de organisatoriske utfordringer dette medfører, å være en interesseorganisasjon for åpne møteplasser.

Hvis den foreslåtte omleggingen utelukker oss fra Frifondordningen, ber vi Kulturdepartementet vurdere å opprette en egen Frifondsordning for oss slik at vi som paraplyorganisasjon ikke trenger å søke om midler via LNU, men i stedet får en direkte bevilgning fra Kulturdepartementet.

Negative konsekvenser ved å innføre det foreslåtte minstekravet til medlemslister

- Mange fritidstiltak er mot medlemskapsordninger og idealiserer prinsippet om "åpne hus". Andre fritidstiltak registrerer ikke medlemmer, men teller hvor mange som besøker tilbudet.
- Personvernet svekkes ved utlevering av brukerlister på klubbene til Ungdom og Fritids sentralledd (hovedvekten av våre medlemmer er under 15 år[1])

[1] Datatilsynet:
Hovedregler: Mindreårige som har fylt 15 år kan som hovedregel samtykke til innhenting og bruk av egne personopplysninger selv. For barn som er yngre enn 15 år må eventuelt foreldre samtykke til innhenting og bruk av opplysninger om barnet. Unntak: 1) Sensitive personopplysninger skal bare innhentes med foreldrenes samtykke. Sensitive opplysninger er blant annet opplysninger om helse, om etnisk bakgrunn, livssyn, og seksuelle forhold. (Se utfyllende liste i personopplysningsloven § 2 nr. 8) 2) For småkonkurranser og liknende, der enkle kontaktopplysninger kun skal brukes til eventuell premiering og deretter slettes, kan også yngre barn enn 15 år samtykke til deltakelse selv. Forutsetningene er imidlertid at: - opplysningene slettes etter premiering - personverntrusselen er vurdert, og klassifisert som meget lav - konkurransen er egnet for den aktuelle aldersgruppen Det skal alltid informeres om hvilken aldersgrense som gjelder når man legger opp til at mindreårige skal oppgi personopplysninger.
Rene kontaktopplysninger, som navn, adresse, telefonnummer og e-post adresse, som bare skal brukes til administrasjon av klubber, og ikke til markedsføring, profildannelse o.l: Opplysningene skal slettes i det medlemskapet opphører.

- Et enormt ressurskrevende arbeid for oss i å formalisere et oppmøtebasert medlemskap i et sentralt register.
- Vi går bort fra prinsippet om at ungdomstiltakene skal være åpne for alle, noe som alltid har vært fundamentet for fritidsklubbene.

Dersom forslaget fra kulturdepartementet skulle bli tolket strengt/uten unntak, vil dette for oss kunne medføre:

- Bortfall/ kraftig reduksjon av frifondstilskudd

  ELLER
- Omfattende omlegging av standardiserte medlemskapsordninger, fra kollektivt til aktivitetsbasert /oppmøtebasert
- Krav til våre medlemmer om medlemsregistrering- med påfølgende personvernproblematikk (se fotnote)
- Krav til våre medlemmer om innrapportering til sentralt medlemsregister

Organisasjonsfrihet

De fleste organisasjoner har et formål med sitt virke, enten det er å oppnå et resultat i en enkeltsak eller om det er å påvirke samfunnet innenfor et eller flere felt. Det bør være opp til hver enkelt organisasjon å velge hvordan man best strukturer eller organiserer sin virksomhet for å oppnå sitt formål. Vi mener at dette også tydeliggjøres gjennom Kulturdepartementets tilsagnsbrev hvor de peker på bredde og organisasjonsmangfold.

"Tilskuddet skal nå ut til et bredt spekter av organisasjoner og grupper med ulike formål og aktivitetsgrunnlag".

Den videre spesifiseringen i tilsagnsbrevet peker også i retning av mangfold, og legger få føringer på organisasjonsstruktur:

"*Organisasjonene må være demokratisk oppbygd, ha et allmennyttig siktemål og ha kulturaktivitet som en del av sin virksomhet. Organisasjonen skal arbeide for og med barn og unge under 26 år i lokalsamfunnet".*

Gitt den store betydningen Frifond organisasjon har for det frivillige barne- og ungdomsarbeidet, vil forslagene til felles minstekrav i stor grad legge tunge føringer på hvilke muligheter en organisasjon har for selv å definere hvordan de mener det er riktig å organisere sitt arbeid. Ungdom og Fritid mener at Kulturdepartementet må ta høyde for at organisasjoner selv står fritt til å velge sin struktur. Ungdom og Fritid ber Kulturdepartementet ta hensyn til at et for detaljert regelverk knyttet opp mot organisasjonenes struktur vil kunne virke begrensende på organisasjonenes mulighet til å organisere seg på en hensiktsmessig måte for å oppnå sine formål.

Slik vi ser det trekkes mangfoldet frem i Kulturdepartementets tilsagnsbrev, med få føringer på organisasjonsstruktur.

Vårt demokratiske grunnprinsipp

Yngre barn enn 15 år kan samtykke selv, men en skjønnsmessig vurdering må foretas, se hovedreglene. Flere ikke-sensitive opplysninger som bare skal brukes til administrasjon av klubber: Den mindreårige må ha fylt 15 år. Kilde: https://www.datatilsynet.no/Global/04_veiledere/samtykkje_fra_mindrearige.pdf

For å ivareta et demokratisk grunnprinsipp stiller Ungdom og Fritid krav til at man på tross av ulik lokal organisering har en godt tilpasset demokratisk struktur. Det rådende demokratiidealet som reflekteres i de siste maktutredningene, innebærer at demokrati ikke bare bygger på makt gjennom folkevalgte organer, men også på rettigheter og rettsgarantier for individer og grupper, ulike former for deltakelse utenom valg, partier og politiske folkebevegelser, påvirkningsmuligheter som brukere, forbrukere og aktive i pressgrupper. Samtidig som Ungdom og Fritid ønsker å kunne speile og fange opp mange ulike demokratiske praksiser, bygger organisasjonen på de to grunnformene for demokrati, direkte og representativt. Dette betyr for de fleste med tradisjonell medlemskapsordninger at de er organisert gjennom klubbstyrer eller råd, ulike ungdomsstyrte aktiviteter, allmøter for å gjennomføre valg av representanter. Noen velger representanter fra ulike grupper til et brukerstyre. Det er med andre ord en betydelig bredde i valg av demokratiske ordninger.

Selv om våre "medlemmer" er de enkelte fritidsklubber, ungdomshus eller andre åpne møteplasser for barn og ungdom, er det *den demokratiske grunnstrukturen* som danner grunnlaget for vår medlemsmasse. Dem definerer hvem som er valgbare til vårt sentralstyre, kretser og som delegater til Landsting og Stormøte. Vi legger også sterk vekt på ungdomsdeltagelse, og at halvparten av våre Landsting og Stormøte delegater med stemmerett er ungdom under 18 år, mer enn halvparten er under 26 år. Det samme gjelder vårt Sentralstyre. Vi kan legge til at det kun er ungdommene i sentralstyret som utgjør vårt fordelingsutvalg og er saksbehandlere for frifondsmidler.

Vi mener på dette grunnlaget at Ungdom og Fritid faller godt innenfor rammene av tilskuddets formål, og ivaretar ordningens hensikt. Vi opplever at Kulturdepartementets tildelingsbrev understreker dette gjennom at tilskuddet skal gå til et bredt spekter av medlemsbaserte organisasjoner. Ungdom og Fritid oppfyller også kravene om en demokratisk oppbygning, kulturbasert virke og arbeid for og med barn og unge under 26 år i lokalmiljøet.

Betydningen av Frifond for vår organisasjon

Med den gruppen av ungdommer som bruker våre medlemsklubber, vet vi at svært mange ungdommer får tilgang til å delta i kulturliv, prosjektarbeid og de får erfaring med medborgerskap. Ettersom mange av våre ungdommer ikke bruker andre fritidstilbud, langt mindre er aktive i organisasjonslivet, blir også disse inkludert og får sin dannelse gjennom våre fritidsklubber.

Vi mener at vi er en av de organisasjonene som treffer støtteordningens intensjon best. Frifondsordningen er etter vår oppfatning ment å treffe lokale ungdomstiltak og aktiviteter som trenger støtte for å utføre arbeidet med demokratiutvikling, kulturskaping, samfunnsoppgaver og debatter både gjennom tradisjonelle organisasjonsmiljø og gjennom mer lokale aktiviteter som står utenfor den organiserte aktiviteten. En av fritidsklubbens største styrker at den er en arena der ungdommene selv får påvirke innholdet. For at klubben skal kunne søke om frifondsmidler, må ungdommene være med å bestemme og ha en reell innflytelse over klubben.

Vi legger vekt på at ungdommer skal søke og være involvert i prosessen med Frifondsfinansiert aktivitet, og har rutiner i vår forvaltning der vi legger vekt på at ungdommer skal søke og være involvert i prosessen videre. Vår støtte til medlemmene er prosjektbasert, på denne måten tilrettelegger vi for at alt det vi støtter er ungdomsstyrt og ungdomsinitiert. Målet er å skape gode ungdomsprosjekter, vi har tett dialog med våre medlemmer i alle fasene av søknadsprosessen.

I 2015 delte Ungdom og Fritid ut midler til ungdomsaktivitet i alle landets fylker gjennom 490 tildelinger til 407 åpne møteplasser over hele landet. Vår andel av Frifond Organisasjon har ført til at flere hundre fritidstiltak har fått lokale arrangement som nettkaféer, ungdomsfestivaler, danseverksteder, kreative verksteder, medieverksteder, film, konserter, unge arrangør-crew, bandrom og musikkaktiviteter, matlagingsprosjekt, rusfrie 1. mai arrangement, holdningskampanjer, inkluderingsprosjekt, interkommunale samarbeidsprosjekt, discolys og ekskursjoner i lokalsamfunnene med mer.

Dette er svært viktig for mange ungdommer som vokser opp, og vi ønsker at dette forsetter slik. 70 % av klubbene har under 100 000 kr til aktiviteter og utstyr. For fritidsklubbene er derfor Frifond den mest effektive måten å sikre at ungdom får finansiert prosjekter, konserter og andre kulturarrangement, og kan kjøpe inn ulikt aktivitetsfremmende utstyr.

Oppsummering

Medlemmer i organisasjoner som tilhører kategorien kollektive medlemskap må telle like mye som andre type medlemmer. Som nevnt må organisasjoner ha mulighet til selv å velge en hensiktsmessig struktur.

Vi mener at vi treffer kjernen av Frifondordningens formål. Intensjonen med Frifond er at det skal nå ut til et bredt spekter av organisasjoner og grupper med ulike formål og aktivitetsgrunnlag. Derfor bør støtteordningen være åpen nok til å favne om vår struktur, fordi vi når frem til de ungdommene som virkelig trenger Frifondsmidlene. Dette bør være det viktigste å prioritere i en eventuell gjennomgang av Frifondsordningen, fremfor at organisasjonene må endre seg etter detaljerte regelverk

Ungdom og Fritid mener at Kulturdepartementet må ta høyde for at organisasjoner selv står fritt til å velge sin struktur, og disse punktene må endres slik at vi som paraplyorganisasjon med kollektive medlemskap, blir tildelt vår andel av Frifond organisasjon som i dag. Vi mener at dagens ordning mellom LNU og Ungdom og Fritid ikke er i konflikt med Kulturdepartementets tilsagnsbrev. Ordningen er godt innarbeidet og fungerer på en tilfredsstillende måte både når det gjelder kvalitet på datagrunnlag, utmåling og rapportering.

På den bakgrunn ber vi om at våre innspill tas med i den nye ordningen, eller at dagens ordning med individuell vurdering opprettholdes.

Vi håper at Kulturdepartmentet ser at vår organisasjon ikke vil kunne eller burde endres til å imøtekomme et krav om dokumenterte, individuelle medlemskap i fritidsklubber med minimumskontingent.

Vi anbefaler å videreføre dagens ordning med Ungdom og Fritid, eventuelt ha en dialog om hvordan vår målgruppe skal treffes like godt eller bedre av frifondordningen i fremtiden i tråd med nevnte forslag:

Hvis retningslinjene utelukker oss, ber vi departementet vurdere å opprette en egen Frifondsordning for oss slik at vi som paraplyorganisasjon kan søke Frifondmidler direkte gjennom departementet gjennom en direkte bevilgning. Dette kunne for eksempel vært Frifond Ungdomstiltak eller Frifond Fritid.

Vi opplever at vi med jevne mellomrom må bruke ressurser på å begrunne vår tilgang til frifondsmidler, fordi vi som paraplyorganisasjon ikke passer inn sammenlignet med øvrige organisasjoner som får utmålt støtte via Bufdir. Vi vet også at vi så vel som LNU har kompetanse til å forvalte frifondsmidler, og her har vi en styrke gjennom vår tette kontakt med våre medlemmer over hele landet. Vi kan også disponere mer midler enn det vi mottar i dag, og det bør også vurderes Ungdom og Fritid også tildele Frifond Barn og unge.

For å bruke en allegori for å understreke vårt synspunkt på dette punktet: Hvis kartet ikke stemmer med terrenget, mener vi at det kan være mye å vinne på å tilpasse seg terrenget.

Vennlig hilsen

Christina Søgård,
Generalsekretær
Ungdom og Fritid